

zonden zou worden, al vond hij 'de grondtoon wat te zakelijk'¹; het uitspreken liet hij aan Pelt over. Daarbij was nog van belang dat Gerbrandy meende dat die tweede tekst door Pelt aan de 'radio-ministers' (dat waren toen, naast Gerbrandy, Albarda en van Kleffens) toegezonden was; in feite was Pelt daar nog niet aan toegekomen. Wie van de tekst wèl tijdig kennis had kunnen nemen, was de koningin; wij nemen aan dat hij haar voorgelezen was - zij had hem goedgekeurd.

Sprekend voor Radio Oranje herinnerde Pelt er aan dat de regeringsomroep zes weken eerder, nl. op 4 september, Rotterdam 'een eerste-klas-aanvalsobject voor de RAF' genoemd had (dat was geschied in een toespraak door Moolenburgh), 'ongelukkigerwijze', zei Pelt, 'is Rotterdam in (het) Duitse machtsapparaat een sleutelpositie geworden.' Het was moeilijk, bij het bombarderen zuiver te mikken. 'Wij zeggen u dit ronduit', zei Pelt,

'en wij voegen hieraan toe: wilt gij dit soort gevaar vermijden, verlaat dan zoveel mogelijk de omgeving der havens langs de Nieuwe Waterweg en die der rangeerterreinen van Rotterdam. Dit zegt Radio Oranje namens de Nederlandse regering, en niet alleen tot u, maar ook tot de betrokken Nederlandse autoriteiten. Wij zijn ons volkomen bewust, dat wij met deze raad aan een deel der bevolking van het huidige Rotterdam een soort verhuizing opleggen, maar wij menen dat u nog beter naar andere en veiliger plaatsen kunt trekken dan u te blijven blootstellen aan dit soort gevaar, dat zal voortduren zolang de Duitsers Rotterdam gebruiken als een belangrijk transportcentrum in het kader hunner oorlogvoering.'

Vervolgens vermeldde Pelt de cijfers over de RAF-bombardementen tot 1 juni '41 en aan het slot wees hij op de zoveel zwaardere offers die door het Russische volk gebracht werden. 'Wij zeggen dit niet om u te troosten . . . Wij zeggen u dit om u de recente gebeurtenissen in Rotterdam te doen zien tegen de enige achtergrond waartegen wij allen ze zien moeten, namelijk die van een strijd op leven en dood, waarbij verlies van mensenslevens ook in bezet gebied onvermijdelijk is.'

★

De uitgezonden tekst paste geheel in het kader van de Geallieerde oorlogvoering, maar hij leek in zijn strekking verder te gaan dan de richtlijn waaraan de overige ministers wilden vasthouden, en het 'namens de Neder-

¹ A.v., p. 47.